

Uniwersytet Tokijski, Instytut Nauk Humanistycznych i Socjologii
Program rozwoju Humanistyki i Socjologii

Ariko KATO (PhD)

Katedra Współczesnych Badań Literackich

Temat badań: Ekslibrisy i alfabety Brunona Schulza: Emblematy, Manieryzm, Księga
14.07.2011-11.09.2011 (60 dni)

Polska (Kraków, Warszawa, Łódź)

- Biblioteka Jagiellońska (Kraków)
- Muzeum Narodowe w Krakowie (Kraków)
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie (Kraków)
- Biblioteka Narodowa w Warszawie (Warszawa)
- Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie (Warszawa)
- Kolekcja prywatna Prof. Zbigniew Maszewskiego (Łódź)

- dr Katarzyna Bazarnik (Instytut Filologii Angielskiej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Zenon Fajfer (poeta, krytyk literacki, Kraków)
- prof. Zbigniew Maszewski (Instytut Anglistyki, Uniwersytet Łódzki, Łódź)
- prof. Jadwiga Maszewska (Instytut Anglistyki, Uniwersytet Łódzki, Łódź)
- Jan Gondowicz (tłumacz, krytyk literacki i sztuki, Warszawa)

Głównym celem mojego pobytu w Polsce w ramach “Program for Evolving Humanities and Sociology” (Program rozwoju Humanistyki i Socjologii) było obejrzenie oryginalnych dzieł artystycznych zrobionych przez Brunona Schulza około roku 1920, przechowywane w kolekcji prywatnej państwa Maszewskich w Łodzi. Chodzi m.in. o ekslibrisy projektowane przez Schulza oraz tzw. “Alfabety Schulza”, czyli katalog książek z biblioteki Stanisława Weingartena zilustrowany i zaprojektowany przez Schulza. Do tej pory znane były tylko z reprodukcji w książce, ale dzięki przychylności właścicieli, mogłam mieć dostęp do tej kolekcji. Moim zdaniem pokazują one zainteresowanie i wyraźną wizję Schulza nad książką jako trzecim gatunkiem sztuki mieszczącym się między sztuką wizualną a literaturą.

U Profesorów Maszewskich mogłam obejrzeć nie tylko ekslibrisy i katalog książek

Stanisława Weingartena, ale również oryginalne rysunki Schulza z wcześniejszego okresu jego działalności artystycznej, znane także wyłącznie z reprodukcji. Dostęp do katalogu dał mi inspirację do dalszej dyskusji nad koncepcją Księgi Schulza jako trzecim gatunkiem artystycznym, o czym pisałam w moim doktoracie o Schulzu.

Podczasu dwumiesięcznego pobytu w Polsce udało mi się także zebrać materiały o historii książki w Polsce, o ekslibrisach, emblematach, o Schulzu, czyli o wszystkim, które posłużyły pogłębieniu dyskusji nad schulzowską Księgą.

W Krakowie skontaktowałam się z dr Katarzyną Bazarnik i Zenonem Fajferem, inicjatorami nowego gatunku literackiego "Liberatury", czyli gatunku totalnej książki, której forma i treść są nierozdzielnie zjednoczone, i która – podobnie jak koncepcja Księgi Schulza – wykorzystuje wszystkie elementy i przestrzeń książki. Rozmowy z nimi w Krakowie zaowocowały ich specjalnym wykładem na temat "Liberatury" na Uniwersytecie Tokijskim, który spotkał się z ożywioną reakcją i dyskusją 2 grudnia 2011. (<http://www.l.u-tokyo.ac.jp/genbun/111202liberatura%28E%29.html>)

W Warszawie mogłam mieć okazję do rozmowy z Panem Janem Gondowiczem, tłumaczem literatury francuskiej i specjalistą sztuki i literatury na temat Schulza i polskiej sztuki. Pozwoliło mi to na sztukę Schulza spojrzeć nieco inaczej, w kontekście ówczesnego prądu sztuki i literatury polskiej.

W końcu chciałabym złożyć podziękowanie specjalne dla Pana Profesora Zbigniewa Maszewskiego, Pani Profesor Jadwigi Maszewskiej za udostępnienie ich cennej kolekcji. Dziękuję też organizacji programu, dzięki któremu mój pobyt naukowy w Polsce był możliwy. Podczas niego mogłam przeprowadzić liczne rozmowy z młodymi czy starszymi polonistami i niepolonistami, dostając od nich cenne inspiracje i motywacje do zgłębienia twórczości Schulza i nie tylko.